

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу априлу 1913. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе вароши Београда, градских и средских судова, у току месеца априла 1913 г. извршено је у Србији:

1. Убивања	25
2. Детоубиства	6
3. Нехотич. убивања	5
4. Покушаја убивања	23
5. Разбојништва	7
6. Силовања	4
7. Тешких телесних повреда	7
8. Паљевина	39
9. Опасних крађа	125
10. Злонамер. поништаја туђих ствари	18 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убивања	22 или	88·8%
Детоубиства	5 »	83·3%
Нехотич. убивања	5 »	100·0%
Покушаја убивања	23 »	100·0%
Разбојништва	7 »	100·0%
Силовања	4 »	100·0%
Тешких телесн. повреда	7 »	100·0%

¹⁾ У месецу априлу 1912. године дела је ових било:

1. Убивања	30
2. Детоубиства	9
3. Нехотич. убивања	8
4. Покушаја убивања	37
5. Разбојништва	10
6. Силовања	3
7. Тешких телесн. повреда	18
8. Паљевина	47
9. Опасних крађа	121
10. Злонамерних поништ. туђих ствари	27

Паљевина	3 или	7·6%
Опасних крађа	38 »	30·6%
Злонамерних поништаја туђих ствари	9 »	50·0%

Највећи број **убиства** извршен је *ватреним оружјем* (19), *оштрим оружјем* (3), *туђим* (2), и *тровањем* (1).

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убивања јављају се: у срезу грочанском 3 (1 непронађено), у срезу нишавском 2, у срезу хомољском 2 (1 непронађено), у срезу љубићском 2 и по 1 у срезовима: масуричком, кључком, трстеничком, деспотовачком, параћинском, моравском округа нишког, азбуковачком, мачванском, звишком, млавском, пожаревачком, подунавском, прокупачком, пожешком, рачанском (непронађено) и вароши Београду.

Детоубиства су извршена: у срезу азбуковачком 2, и по 1 у срезовима: жупском (непронађено), деспотовачком, бањском и јадранском.

Нехотична убивања извршена су по 1 у срезовима: власотиначком, неготинском, посаво-тамнавском, љубићском и орашком.

Покушаји убивања извршени су: у вароши Београду 3, у вароши Крагујевцу 2, у срезу хомољском 2, у срезу рачанском 2 и по 1 у срезовима: јабланичком, лесковачком, гружанском, беличком, сврљашком, лужничком, мачванском, звишком, пожаревачком, љубићском, подунавском, прокупачком, добричком и у вароши Шапцу.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по 1 у срезовима: тамнавском, гружанском, поречком, ресавском, азбуковачком, звишком и пожаревачком.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: грочанском, масуричком, гружанском и јасеничком округа смедеревског.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезовима: посавском округа београдског, крагујевачком, хомољском, таковском, качерском, подунавском и јасеничком округа смедеревског.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком 7 (1 пронађена), у срезу неготинском 3 (1 пронађена), у срезу заглавском 3, у срезу тамнавском 2, у срезу брзопаланачком 2, у срезу алексиначком 2, у срезу сврљашком 2, у срезу пожаревачком 2, у срезу таковском 2 (1 пронађена), у срезу подунавском 2 и по 1 у срезовима: крагујевачком, трстеничком, ражањском, копаоничком, нишавском, рађевском, млавском, моравском округа пожаревачког, љубићском, зајечарском, бољевачком и добричком.

Вредност свих паљевина износи око 4.700 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 18 (5 пронађених), у срезу азбуковачком 5, у срезу беличком 5 (све пронађене), у срезу тамнавском 4 (2 пронађене), у срезу лесковачком 4 (1 пронађена), у срезу нишком 4, у срезу посавском округа београдског 3, у срезу ко-

Лубарском округа београдског 3 (1 пронађена), у срезу колубарском округа ваљевског 3, у срезу лепеничком 3 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 3, у вароши Нишу 3, у срезу лужничком 3, у срезу моравском округа пожаревачког 3 (све пронађене), у срезу бољевачком 3 (1 пронађена), у срезу зајечарском 3 (1 пронађена), у срезу подгорском 2, у срезу ресавском 2 (обе пронађене), у срезу левачком 2, у срезу параћинском 2 (1 пронађена), у срезу нишавском 2, у вароши Шапцу 2 (1 пронађена), у срезу посавотамнавском 2 (1 пронађена), у срезу мачванском 2, у срезу млавском 2 (обе пронађене), у срезу таковском 2 (обе пронађене), у срезу љубињском 2 (1 пронађена), у срезу орашском 2 (обе пронађене), у срезу јасеничком округа смедеревског 2 (1 пронађена), у срезу златиборском 2, у срезу студеничком 2 и по 1 у срезовима: посавском округа ваљевског (пронађена), ваљевском, пољаничком, јабланичком, крагујевачком (пронађена), јасеничком округа крагујевачког (пронађена), неготинском, брзопаланачком, поречком, ражањском (пронађена), жупском (пронађена), темнињском (пронађена), сврљишском, алексиначком, белопаланачком, рађевском, јадранском, голубачком (пронађена), пожаревачком, подунавском, црногорском и у варошима: Враћи, Крагујевцу, Куприји (пронађена) и Зајечару (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 9.800 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу тамнавском 3 (сви пронађени), у срезу колубарском округа ваљевског 2 (1 пронађен), у срезу неготинском 2, у срезу нишком 2 (1 пронађен), у срезу посавотамнавском 2 (оба пронађена), у срезу зајечарском 2, и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, лесковачком (пронађен), деспотовачком, бољевачком и добричком (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око 2.300 динара.

Поред изложених дела у току месеца априла ове године извршено је у Србији и 27 самоубистава и то: у срезу јабланичком 2, у срезу нишком 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2, у срезу моравичком 2, и по 1 у срезовима: кос-

мајском, лесковачком, крагујевачком, поречком, жупском, копаоничком, белничком, нишавском, лужничком, азбуковачком, таковском, бољевачком, прокупачком, пожешком, златиборском и у варошима: Ваљеву, Пожаревцу, Ужици и Београду.

Највећи број самоубистава извршен је: вешањем 16, ватреним оружјем 9, и тровањем 2.

Узроци њиховом извршењу леже: у болести за 9 случајева, у душевном растројству за 5, у очајању за

2, у честољубљу за 2, у љубави за 1, у старости за 1, и за 7 случајева узроци су непознати.

Покушаји самоубистава извршени су у вароши Београду 6 (5 тровање, 1 оштро оруђе; болест, 2 љубав, честољубље, љубомора и старост) и по 1 у срезовима: трстеничком (вешање, рђав домаћи живот) и бољевачком (вешање, старост).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	Убиства	Детубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Славања	Тешке телесне повреде	Палевице	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	—	—	—	1	1	—	6	1	1	—
2	« ваљевски	—	—	—	1	—	—	—	2	11	5	1	—
3	« врањски	4	—	1	2	—	1	—	—	7	1	3	—
4	« крагујевачки	—	—	—	3	1	1	1	1	6	—	1	—
5	« крајински	1	—	1	—	1	—	—	5	3	2	1	—
6	« крушевачки	1	1	—	—	—	—	—	3	2	—	2	1
7	« моравски	2	1	—	1	1	—	—	7	16	1	1	—
8	« нишки	1	1	—	1	—	—	—	4	9	2	2	—
9	« пиротски	2	—	—	1	—	—	—	1	6	—	2	—
10	« подрињски	2	3	1	2	1	—	—	1	13	2	1	—
11	« пожаревачки	5	—	—	4	2	—	1	4	7	—	3	—
12	« руднички	2	—	1	1	—	—	2	3	4	—	1	—
13	« смедеревски	1	—	1	1	—	1	2	2	5	—	—	—
14	« тимочки	—	—	—	—	—	—	—	5	7	3	1	1
15	« топлички	1	—	—	2	—	—	—	1	—	1	1	—
16	« ужички	2	—	—	2	—	—	—	—	3	—	3	—
17	« чачански	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
18	Управа града Београда	1	—	—	3	—	—	—	—	18	—	1	6
	Свега:	25	6	5	23	7	4	7	39	125	18	27	8

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 25. јуна 1913. године АБр. 848, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ЗАДРУЖНО НАСЛЕДНО ПРАВО

ПО

ГРАЂАНСКОМ ЗАКОНИКУ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

(НАСТАВАК)

Али, горње питање искрсава када наступи деоба задруге. При деоби мора се тачно знати колики је део у задружном имању појединих задругара да би се знало колико ће се за кога од тога имања одвојити.

Грађански Законик није у том погледу јасан. §. 528. Грађ. Зак. вели, као што нам је познато, да при наслеђивању, код задруге, сродство у задрузи има првенство

над сродством изван задруге. Ту се говори само о томе, као што видимо, које је од два сродства у сукобу јаче, да ли оно у задрузи или оно изван задруге, али се ту не вели да ће умрлога задругара наследити задруга а не онај задругар који му је најближи сродник.

С друге стране решење од 7. Фебруара 1847. год. којим је објашњен §. 529. Грађ. Зак. могло би бити наведено у прилог мишљења да је, у случају §§-а 528. и 529. Грађ. Зак., када се не примењују општи прописи о наслеђу, задруга наследник а не онај задругар који је до сцијус-у најпречи сродник. Истина, то решење, у коме се говори о кћерима умрлога у задрузи, кћери које су биле из наслеђа искључене, укинуто је једним доцијим решењем, оним од 28. Новембра 1859. год., које је, као што нам је

то познато, признало кћерима умрлих задругара право на наслеђе заоставштине њихове. Али, ипак, у расправљању овде истакнуте тешкоће, решење од 1847. год. може да се узме као аргуменат. Реч је да се, код питања којим се сада бавимо, сазна воља, намера, законодавчева, а у том погледу и они закони који су укиннути могу да имају важности. Подсећамо да смо се ми, у овом смислу, послужили истим решењем и онда када смо говорили о издржавању задружних девојака. Интересантан случај где један укинут закон још важи, важи само са гледишта интерпретације неукинутих закона.

Међутим, шта читамо у том решењу од 1847. год.? Читамо, између осталог, и ово: „Законодавна је власт при издавању законика то хтела, да у задружном стању кћи умрлог, а ако мушке деце нема, не наслеђује његов део задружног имања, *но тај део да остаје задрузи, као најпречем наследнику...*“¹⁾ Дакле ово решење изречно каже да ће овде задруга бити наследник, а да умрлога, чија је кћи искључена, неће наследити онај задругар који би *de cuius*-у био најближи сродник, као н. пр. отац, брат, и т. д.

Питање наше није се, најавно, могло поставити у ранијој историји задруге, специјално у оно време када је задруга била колективан облик својине. Тада, бар у колико је била реч о *баштини*, задружна имаовина није била својина актуелне генерације дотичне породице, те се, због тога, није могло ни рећи да је та генерација остављала задружна добра у наслеђе потоњој, наредној, генерацији. Задружна имаовина припадала је породици као апстракцији (идеји), а поједине генерације биле су само уживаоци баштине. Установа својине постојала је у односима једне задруге са другом, али у међусобним односима задругара једно исте задруге (породице) она није постојала. Пошто су садашњи чланови задруге били само уживаоци задружних добара, то они ова нису могли ни поделити ни отуђити.²⁾

Али данашњи облик задруге није више такав. Као што ням је познато, кодификација нашега приватнога права у години 1844. извршена је под руководством Јована Хапића, доктора права, који је био ученик пандектне школе. Ова школа, пак, није била, у главном, ништа друго до римско право у коме није било уставове колективне својине, сличне установи наше задруге. Облик римске својине био је квиритарна, индивидуална, својина.

На тај начин, колективан облик својине у нашој задрузи сударио се је, приликом наше кодификације, са индивидуалном римском својином. Кодификатори од 1844. год. нису били начисто са тим да ли да установу задруге задрже у оном стању у коме је она још била у народу, или да је укину, па да заведу само облик индивидуалне својине. Отуда оно колебање законодавца у одредбама о задрузи, она нејасност и непотпуност.

Али, има једна сигурна ствар: колективни облик задруге, какав ми горе у кратко описасмо, није задржан у кодификацији од 1844. године. Садашњи чланови породице, задруге, нису само уживаоци задружних добара, већ су они потпуни сопственици тих добара, тако да та добра могу поделити између себе, могу их отуђити и задужити. Деца (синови) једног задругара ступају, као њихови наследници, у својину на делу очевом у задружном имању, тако да се, и ту као и код инкоосне куће, врши преношење добара наслеђем. Правила о наслеђивању, за разлику од онога што је било док је владао колективни облик својине задружне, данас се примењују и на задругу, као што то изречно вели §. 527. Грађ. Зак.

Питање се комплицира и због самог овог прописа који сад наведосмо, §-а 527. Грађ. Зак., који воли: „У случају наследства и деобе у задрузи ваља поступати по општем пропису наследства и деобе“. Ми смо се раније на овом пропису довољно задржали и казали смо тада да се правило, у њему формулисано, мора увек применити кад год се не би од њега изречно одступало. Из овога излази да, ако се узме да нема изречнога наређења по коме, у случају §-а 528. и §-а 529. Грађ. Зак., наслеђује задруга а не најближи сродник умрлог задругару, има се применити пропис §-а 527., то јест да ће тада наследити онај задругар који је по сродству умрломе задругару најпречи а не задруга.

Живојин М. Перич.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

ОД

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

II. *Иступи из § 363 к. з. — „Да се казни, вели се у овом §, у новцу од пет до двадесет талира или затвором до двадесет дана, који бесрамна и скаредна писма или ликове и фигуре прави и направљена јавно свету на углед излаже или их продаје или иначе распростира. У исто време такови предмети да му се одузму“.*

1. Радња се састоји дакле у јавном излагању или распростирању бесрамних и скаредних писма („писма“), ликова и фигура.

а) Под „бесрамним и скаредним“ списима и т. д. имају се разумети списи, који су управљени на изазивање полног нагона тако, да се њима вређа осећање стиде и моралности.¹⁾

1^о Није дакле потребно, да се оно осећање повређује на суров начин.²⁾

2^о Научни списи и т. д. не спадају овде, пошто нису управљени на дражење полног нагона.³⁾

3^о Уметничка дела, која су управљена на изазивање полног нагона не спадају овде, ако им ово изазивање није крајњи циљ, већ само средство за постигнуће уметничких циљева, н. пр. да би се изазвало уживање у лепоти уметничког дела.¹⁾

б) „Фигура“ је превод немачког израза „Darstellung“, који је у § 210 ал. 3 к. з. преведен изразом „образ“. Ту спадају н. пр. кинематографски снимци, кинпови и т. д.

в) *Расирострањавање* је свака делатност (н. пр. продаја или излагање на продају), којом се и *садржина* и *суистанција* списа, лика или фигуре чине приступачним већем кругу лица. Колики треба да је круг лица, фактичко је питање. В. о појму распростиравања *Живановић* О увреди и клевета у Полиц. Гласнику за 1910 и 1911 год. (§ 11).

г) *Излагање* је свака делатност, којом се *садржина* (а не и *суистанција*) списа, лика или фигуре чини приступачном већем кругу лица. Јавност се садржи према томе у самом појму излагања, те је излишан став: „јавно свету на углед“. О појму излагања в. увреда и клевета *loc. cit.*

2. Кад је ово дело учињено путем *штампис*, има се применити чл. 28 з. о шт.

3. *Кривац*.

а) Извршилац је онај, који спис, лик или фигуру излаже или распростира, без обзира на то, да ли их је он и начинио.

б) Виност није потребна код овог иступа.

III. *Иступи из § 364 к. з. — „Да се казни, вели се у овом §, у новцу од 10 до 50 динара.“*

1. Који у вароши или у селу у недељне дане, као и на први дан Божића, на Богојављење, на Св. Саву, на Велики Петак, на Спасов дан, на Преображење, на Ваведење и свима народним празницима, који су у шематизму забележени, држе отворене радње и дућане“.

а) Радња се састоји дакле у држању радња и дућана отворених у наведене празнике²⁾.

1^о Радње и дућани се држе отворени, кад се у њима ради. Овај би иступ дакле постојао, кад би врата од радње или дућана била затворена, али се у њима ради.

2^о Ова одредба важи за све радње и дућане, изузев оне, који су наведени у т. 3. за које постоји нарочита одредба (в. ниже).

3^о В. 3 а 2^о.

б) *Кривац*. — Виност није потребна.

2. Који у вароши или у селу у остале празничне дане, који су у шематизму црвеним словима означени, за време службе Божије дућан или радњу отворену држе“.

а) Радња се састоји дакле у држању радња и дућана отворених у наведене празничне дане за време службе Божије.

В. 1 а 1^о, 2^о.

б) *Кривац*. — В. 1 б.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

1) Курјев је наш.

2) В. Милован Ђ. Миловановић, *Наследно Право у Старом Српском Праву* (штампано у Годишњаци Николе Чуцића, књ. V., стр. 188. а 221.).

1) Уп. *Frank* § 184 I, в. *Liszt* § 109 II 1.

2) Тако *Frank* § 184 I. Прот. в. *Liszt* § 109 II 1.

3) Уп. *Frank* § 184 I.

1) Уп. *Frank* § 184 I.

2) Према томе тежачки радови у пољу нису забрањени. В. *Калајич* Поуке и обавештења 370.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЗЛОЧИНАЦ

E. Montagnoni — Rossi

(с италијанског).

Ружа је захватала воду из старог бунара сеоског, око кога је обрастао бршљан, и кретала својом голишавом мишицом, озареном сунчевим зрацима, тамо амо; чешће се одмарала, и тада би опружила руке а њене светле очи би биле израз мисли, које јој пролажаху кроз главу. Од једном чу један глас човечији, иза њених леђа, и од тога се уплаши и цикну.

— Лена девојко, би ли ми дала једну чашу воде?

Она се окрену, зажарена у лицу, држећи једну руку на уже, а другом намештајући мараму око врата.

Пред њом је стајао један млади ловац изгледа господског и симпатичне физиономије.

— Ти си се уплашила?

— Не, не, господине нисам се уплашила... — Ружа је постајала све црвенија под љупким погледом овога младића.

— Онда, хоћеш да будеш тако добра, да ми даш једну чашу воде?

— Врло радо — одговори и одкачи кофу са алке, па је спусти на земљу и отрча кући да донесе чашу; кад се вратила, неколико је пута чашу испрала; за тим, кад је била потпуно чиста као суза, напуни је водом и понуди је, мало збуњено, ловцу, који од једном испуни чашу, гледајући девојку у очи. За тим седе на један жбун траве, спусти пушку поред себе и скиде шешир; девојка оста стојећи пред њиме; потпуно свежа, црвена и нешто збуњена, окретала је око прста ресе са кецеље своје.

— Како се зовеш? упита је младић.

— Ружа.

— Лепо име! А заиста си као ружа, као нека најлепша ружа... Рекавши то, помиловао јој је руку као ради чаробности.

— Ружо, Ружице, Ружичице, мајска Ружо, знаш ли да си лепа, и да си у стању мозак да завртиш? Ко зна колико их је, који су ти рекли, да си лепа? Момка, имаш ли?

— Не, одговори девојка потрешеним гласом рекавши том речју

једну лаж. Чинило јој се, да би увредила овог лепог господина, кад би му признала да има момка, а сем тога, у том тренутку, њен Фјоре јој се чинио тако смешан са његовим збуњеним и плашљивим љубавничким држањем — док је овај младић, који је био пред њом, толико симпатичан.

— Не верујем ти, не верујем. Лепа као што си? Не верујем.

— Заиста немам, понови лепа лажљивица, и поцрвени понова до ушију, усуђујући се, да га гледа право у лице.

— Онда си слободна? Не волиш никога? Запита је младић гласом пуним топлине.

Она се повуче неколико корака, видевши у његовим очима неку чежњу. И он пође за њом... Ружа побегне кући, затворивши вратнице за собом, како би препречила пут младићу, који се по том врати. Пошто вратнице за младом девојком осташе дуго затворене, млади ловац мету шешир на главу, обеси пушку о раме, и упути се једном ставом, дајући сам себи тврду реч, да ће се вратити на ово место састанка.

* * *

И заиста стари бунар сеоски, обрастао бршљаном, и даље је хладио свежом водом вреле усне жедног младог ловца, а вратнице пољске кућице нису се више затварале пред њиме.

Неопажен је долазио код куће, и само ли почне да звиждуће, а Ружа истрчи пред њега, живахна и свежа као тица на грани. Шума је штитила њихову љубав као љубав тица; шума им је љубав зачињавала свежом и мирисном хладовином, симфоничним звуцима од шуштања лишћа, цвркутања тица и жуборења поточића, изобиљним зеленилом и силним расцветаним цикламеном.

Ружа се није бојала родитеља, који су одлазили у поље на рад а њу остављали да чува кућу, али се чувала од Фјора, сиротог и плашљивог вереника, који је био луд од љубави, а кога она сада тако заборавља и презире.

Он је приметио хладноћу код ове девојке, али није знао за узрок, и једно вече, у дворишту, при месечевој светлости, говорио јој је,

не усуђујући се, да је погледа у лице:

— Ружо, треба да говоримо о венчању, у октобру. Наши стари су задовољни; треба још само твоја одлука. Дакле, хоће ли бити крајем октобра?

Ружа је набрала своје бело чело, тако, да је сиром Фјоре осетио, како му се срце леди, и хладно му је одговорила:

— Време је! Ја се не журим!

Свирепа је на није журила, али је он хитао, и хтео да је што пре одведе својој кући, јер ју је заволео од пре десет година, можда и више, те је она за њега била цео живот; без ње ништа нема лепо на овом свету за њега.

Сумња, да га ова девојка више не воли, развила му је сазнање како се може полудети, како се може извршити самоубиство, како се може учинити неко зло дело; али ова сумња га је одмах остављала. Фјоре је имао просту, безазлену душу, потпуно чисту, и, као што би се он пре убио него што би изневерио онога кога воле, тако није могао ни помислити да је она кадра, да њега изневери. Али задиркивања и пецкања, која су му приређивали другови, недељом, при излазу из цркве, неке алузије које је и он сам могао да схвати, све му је то чемер у душу уносило.

Ружа, његова Ружа, давала је састанке некоме? Можда је то и могуће? Али, ако је то истина, онда истине више нема, нема врлине, нема правде, нема Бога! Не, не, Ружа је његова. Клевете, гнусне клевете од стране завидљиваца. Али горчина, која му се уселила у душу, није му ишчезла, и његов мозак, мучен и измучен, био је пун нових и чудних мисли.

Дође му, те спусти руку на дршку од ножа који је имао у оделу; за тим је гризао ту руку, која је тако брза на зло, и, тако рећи, очајан је био.

Ружа се према њему изменила; то је било несумњиво; дакле, морао је да постоји томе неки узрок; имао је право да пронађе тај узрок; одлучи се, да пази, и услед своје прве корак ка злочину, кад се стави у заседу.

Чуо је давање знака тихим звиждањем, видео је кад Ружа трчи

наручју неког другог, разумео је страсне разговоре двоје заљубљених у сенци шуме, и уверио се, да лаж и невера нису биле празне речи. Али сада, у његовој примитивној природи, у којој до тога момента беше једино осећаја силне љубави, догоди се изненадан и кобан преокрет. Он није никада размишљао о тој дубокој ствари, тако компликованој и тако мрачној, која се зове живот; његова љубав према Ружи била је његов једини разлог за живот, његово право, његова дужност, његова снага, његово богатство; ван тога све је била сујета за њега. Али после тешког удара нанетог му право у груди, почео је тужно да размишља о свему, и чинило му се да је човечанство подељено на две групе: потиштени и победиоци. Себе је одмах уврстио у прву групу.

Даље је размишљао овако: Ружа је била његова, он ју је волео већ толиких година, и имала је од њега обећање, да ће је узети за жену; дакле овај други, који га је потиснуо, јесте лопуџа, зацело лопуџа, као онај који разбије касу и покраде новац или који нападне на друму путника. А он као лопуџа зар не треба да буде кажњен? Али ко ће моћи и ко ће хтети да га казни? Правда човечанска! Горко искуство у животу, искуство тако рано и тако брзо стечено, говорило му је, да се не кажњава гнусни распусник.

Фјоре је имао у глави црне мисли, али није дао да ко ма што примети, нарочито Ружа, коју је избегавао неколико дана.

Она је благовала, и потпуно се предала својој тајној љубави; али Фјоре је све пратио.

Једнога дана, да би показао Ружи, да он све зна, можда ради тога да би је уплашио а можда ради тога што се ипак надао да ће је повратити себи, са свим слободно прође кроз шуму у тренутку, кад су ту били оно двоје заљубљених; они су га видели кад је прошао поред њих као фурија, а раније нису чули никакав шум.

Ружа је поцрвенила, за тим поста потпуно бледа, а младићу, који је запиткивао, одговорила је:

— То је један мој стари просилац; љут је, јер нисам хтела ни да чујем за њега.

Тада младић варошанин изврши једну глупост, коју је тешко зами-

слити. Трчећи за младићем сељаком у нади да га уплаши један пут за увек, викао му је гласом срдитим и ироничним:

— Глупаче један! Врати се на проћи још једаред ако смеш! Можеш да идеш и да узлишеш на друго место, ако желиш да проводиш љубав! И за тебе ми је оваква девојка!

Фјоре нити се окренуо, нити је што одговорио; пред очима му је била велика црвена магла: крв му је на очи ударила.

Дошавши код куће, узео је своју ловачку пушку, пажљиво је и брзо напунио и наместио се на пола километра далеко од оне шуме под једном ђупријом, поред потока, и чекао је, док му један брзи ход по путу није натерао сву крв у главу. Све ближе и ближе, и најзад је пролазник корачао по мосту... Два јаука су пореметила вечерњу тишину: јаук самртника и јаук убице.

Одма после пуцња Фјоре је био присебан, и видевши на земљи овог младића како умире огрезао у крви, викао је од ужаса.

Извршио је убиство! Баца у страну пушку, не мислећи да тиме оставља један непобитни доказ о својој кривици и оде; лутао је по пољу, по шуми, по брдима, прескачући шанчеве и камење; падао је, дизао се; текла му је крв, зној, сузе; очи су му биле избуљене, дисање престало; био је као животиња, коју вијају. Није бегао од правде; бегао је од мртвога, од онога опруженог код ђуприје огрезлог у потоку своје крви.

Дан доцније новине су доносиле, међу осталим вестима, и једну овакву вест: „У околини насеља М... један ловац је био нападнут и убијен од неког непознатог убице. Узроци и друге појединости дела нису познати. Убијени је млад човек, лепог и отменог изгледа. У његовом оделу нађен је сат и новац. Изводи се, да злочин није извршен у циљу пљачке. Власт живо трага.“

* * *

Ружа је седела у дворишту, на једној ниској дрвеној клупи; лактове је наслонила на колена; главу је метнула на руке, а њено лепо смршавело тело тресло се сваки час, — дрхтавина је хватала. С времена на време подизаше главу и своје не-

одређене погледе бацаше на поља, која је јесен застирала својим мртвилком. Једна бора као оцртани знак бола опточавала је њена свенула уста, некада тако живахна, и по томе се видело, да је цео њен живот прошао, заједно са последњим дахом онога, кога је волела.

Од једном нешто пушну из њених леђа; али се она не помаче; била је, ето тако, непримчива за ма какав догађај. Црна сенка се указа близу ње, и зачу се један глас потрежен, дирљив, један глас који је причао свакојака трпљења. Сенка јој рече:

— Ружо! Ружо!

Она се прену и подиже главу, за тим, ставши на ноге и опруживши укнутелу и омршавелу руку ка човеку који је био као скрушен пред њом, рече му:

— Ти? Ти? Убицо! Убицо!

Фјоре постаде утучен, али понови:

— Јесам, јесам, убица, убица! Ја сам убица! Њега сам убио ја!

— И дошао си овде код мене? Да ме видиш овако?

— Дошао сам, да ме ти предаш власти. Иди и зови је. Ја те текам овде.

Она се не помаче; гледала га је право у очи својим увелим очима у којима се огледало велико ишчуђавање.

— Кажем ти, иди па је зови. Још нису успели да ме пронађу. Наћи ће ме овде, у твојој кући. Чекају их. Иди; убица сам; треба да будем у затвору!

Ружа осети неку врсту неопиране радости и то се познаде на њеном потавнелом лицу:

— Говориш ли истину? Чекаћеш ме овде?

— Заклињем ти се.

Тада девојка изађе на пут и отрча, задовољна, као кад је одлазила на љубавне састанке, што врши једно велико дело за рачун правде.

Њен љубавник би био освећен!

Један сат доцније, полицајци, који су ишли са девојком, затекли су Фјора где седи на клупи, и није им требало много труда да га вежу и поведу собом.

Ружа их испрати до завијутка пута са чудним осмејком на уснама; ту се Фјоре окрену и гласом из прошлих времена рече јој:

— Ружо, опрости ми.

Али она, неумољива и хладна, опружи ка њему мршаву руку и одговори:

— Одлази, убицо!

Повише сутра дан су приповедале, како се кривац по делу убиства извршеног над једним младим ловцем у околини насеља М... сам предао власти. Додато је да је злочин извршен свакојако из љубо-море, јер је у ту ствар умешана и једна млада сељанка и т. д.

И тако, очекујући ток и резултат кривичне истраге, симпатије публике, која се интересује за злочине, биле су на страни убијеног, на страни младог ловца, лепог и отменог. Овај други постао је у очима света обичан и одвратан злочинац.

Али, прави кривац, највећи кривац, зар је био онај, који је убиство извршио; зар није убијени, који је завео једну чисту душу и упропастио три живота?

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине крупајске актом № 439. од 13. маја ове године упутио је питање овакве садржине:

Ова општина има свог утринског земљишта преко 738 хектара, и на исто земљиште плаћа држави порезу око 1600 динара годишње. Овај порез суд општински распоређује на све грађане, који стоку имају, без обзира, да ли њихова стока па то земљиште пасе, дакле и на оне, који имају по два вола или коња, али чији коњи и волови никако не улазе у општинску утрину. Како настаје врше пресбројавању стоке и наплата сразмерног дела приреза од грађана, то се поједини грађани буне, јер сматрају, да они не треба да плате ништа, пошто њихова стока не пасе на општинској утрини. — Пита се: да ли је радња општинског суда правилна?

Одговор:

Утрине и јавни испусти деле се у четири врсте и на њих се разна пореза плаћа према томе у који ред земљишта долази дотични простор. Овај порез према члану 12. закона о непосредном порезу плаћају општине, па га распоређују и наплаћују од оних, који своју стоку на општинским утринама и јавним испустима пасу, и то према броју и врсти стоке, а где би утрине

или испусти општински били тако велики, да општине не би могле да поднесу плаћање пореза на њих, општински збор може на предлог суда дотичне општине донети одлуку: колико од поменутих земаља задржава за општину а за колико земљишта да се учини предлог Министру Финансија, да га или прими као државну својину или да га подели оближњим селима или општинама. — Сем тога по тачки 3. члана 86. закона о општинама општински збор решава о начину употребе и уживању општинске утрине (али не може давати под закуп утрину без одлуке општинског односно сеоског збора).

Према изложеноме излази, да општински суд може распоређивати утрински порез само на оне грађане, који своју стоку напасају на општинској утрини и то према врсти и броју стоке која се на утрини напаса а према одлуци општинског одбора. Дакле радња општинског суда није саобразна закону, јер они, који стоку не напасају на утрини већ је хране на своме сопственом, односно приватном, имању, нису дужни да плаћају ништа на име пореза за општинску утрину.

* * *

Суд општине рготинске актом № 1138. од 1. јуна ове године упутио је питање овакве садржине:

Један грађанин је доставио, да му је украђено једно буренце вина из подрума под кућом. Подрум и авлија нису били закључани. Покрађа преставља вредност од двадесетину динара. Код осумњиченог лица извршеним претресом нађено је вино. Дело је извршено дању. Окривљено лице признаје, да је крађу извршило. Општински суд сматра, да овде стоји дело из § 223. тачке 1. кривичног закона, пошто је крађа извршена из затвореног простора, јер је извршилац дела прво ушао у авлију, која је била затворена а незакључана, па онда ушао у подрум отворивши незакључана подрумска врата; с тога је општински суд предмет послао начелнику среском на ислеђење, али је овај предмет вратио општинском суду с наређењем да општински суд као надлежан ово дело иследи и са кривцем поступи по § 391. кривичног закона. — Пита се: да

ли је правилно мишљење општинског суда или среског начелника?

Одговор:

Као опасна крађа без обзира на величину украденог предмета, кажњава се робијом до десет година према тачки 1. § 223. кривичног закона онај, који обијањем или проваљивањем или отварањем уђе у затворене просторе (куће, дућане, зграде са принадлежностима, у којима људи живе) и крађу учини. — Под затвореним просторима подразумевају се према § 224. кривичног закона такви простори, у које се само обијањем, проваљивањем, ускакањем, провлачењем или употребом кључа може ући.

Према томе, пошто означени крадљивац није у двориште нити у подрум ушао обијањем, проваљивањем, ускакањем, провлачењем или употребом кључа, већ је прошао кроз незакључана врата дворишта и подрума, овде не постоји дело из § 223. тачка 1. кривичног закона, већ, с обзиром на вредност, иступна крађа из § 391. кривичног закона.

С тога је срески начелник добро урадио, што је предмет вратио општинском суду са образложењем, да овде није случај из тачке 1. § 223. кривичног закона.

Али срески начелник је погрешно, што је општинском суду *наредио*, да општински суд као надлежан ово дело иследи и са кривцем поступи по § 391. кривичног закона. Наредба треба да буде издата од старије власти млађој само тада, када нижа власт мора ту наредбу да изврши. У овом случају срески начелник, одбијајући од себе надлежност и враћајући акта општинском суду требао је изложити своје посматрање и позвати општински суд да он предмет даље расправи; наредбу, да општински суд дело иследи и на кривца примени § 391. кривичног закона није требао издати, јер је општински суд властан ту наредбу не извршити на два начина: прво, општински суд је могао, ако је себе сматрао за надлежног, да изазове сукоб о надлежности пред влашћу која би тај сукоб имала расправити, и друго, могао је наћи — по праву да суди не по наредби већ по закону, знању и савести — да овде нема места примени § 391. кривичног закона већ

неког другог законског прописа. — Препоручљиво је бити обазрив у издавању наредаба и не називати сваку своју одлуку наредбом.

* * *

Деловођа општине дуленске актом од 28. марта ове године упутио је питање овакве садржине:

Једно лице усмено уговори са другим, да му прода једно имање за хиљаду динара, и на име капаре прими двеста динара па оде у рат. Купац, кад је било пролеће уђе у то имање и пооре га као своје. Мајка продавчева, која је дотле овим имањем руковала, појави се као сопственица тога имање и оптужи купца због самовласног заузећа за дело из § 375. а. кривичног закона. Општински суд нађе, да овде постоји дело из поменутог законског прописа и казни купца затвором с тим, да може код надлежног суда путем парнице своје право на то имање доказивати. Али првостепени суд поништи пресуду општинског суда нашавши да овде не постоји самовлашће, већ је спорно питање о својини, према чему треба видети, која је страна јача у праву, па слабију страну упутити на парницу. — Пита се; стоји ли овде дело самовласног заузећа и да ли је општински суд правилно предмет расправио?

Одговор:

Све док купац не прими од продавца купљено имање, он га не може ни држати. У овом случају ни купац ни продавац нису уговор о куповини и продаји извршили; продавац није имање уручио купцу нити тапију на овога пренео, а купац није положио куповну цену од хиљаду динара већ дао само капару од двеста динара. Према томе купац је могао тражити од продавца да уговор изврши, па ако овај неће, онда да себи прибави задовољења судским путем. Међу тим, купац је без пристанка онога у чијим се рукама имања налазило, ушао у имање и поорао га, ма да на то имање полаже право својине мајка продавчева, која је то имање и држала пре него што је у њега ушао купац. Па како је појављена сопственица треће лице, и како поменути уговор о куповини и продаји њу не веже, нарочито што на купца није пренета тапија за то имање, и што је по-

јављена сопственица држалац тога имања, то је и према њој купац учинио дело самовлашћа из § 375. а. кривичног закона, по коме се кажњава од три до тридесет дана затвора сваки онај, који самовласно, али без насиља, заузме какво приватно имање, и по коме се самовласни заузимач упућује на суд, да своје право путем парнице докаже. — Према томе општински суд је правилно поступио, кад је купца казнио за дело из § 375-а. кривичног закона и упутио га на парницу, јер овде није питање чисто грађанске природе већ и расправљење кривице, која се састоји у томе: што је купац сам, без дозволе продавца или држаоца, захватио имање, које није ни платио. — Дело самовлашћа не би постојало и требало би заиста ценити једино која је страна слабија у праву па њу упутити на парницу, кад би био случај, да је купац, пре него што је пошао у рат, примио двеста динара на име отплате куповне цене и имање уручио, предао купцу с тим да му овај доцније исплати и остатак куповне цене, па се после свега тога појавила мајка продавчева са тражењем, да имање остане при њој као њена својина. Али овакав случај општински суд није преставио.

Б.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА, КАСАЦИОНОГ СУДА, И ВИШИХ ВЛАСТИ

За извршење решења неспорног судије о предаји масеног имања надлежна је полицијска власт а не срески судија.

По маси пок. С. Н-ића судија за неспорна дела донео је решење, да се по списку масено имање уступи маси. Када је ово решење неспорног судије требало извршити, појавио се сукоб о надлежности за извршење између среског начелника и среског судије, и тај је сукоб расправио касациони суд одлуком својом № 10042./12. која гласи овако:

— Касациони суд расмотрио је акта сукоба по маси пок. С. Н-ића о томе, која је власт надлежна да изврши одлуку неспорних дела судије о предаји масеног имања, да ли срески суд или полицијска власт, који је се сукоб појавио између

среског суда среза лесковачког и начелника среза лесковачког, па је нашао:

Да је по прописима у глави XVIII грађанског судског поступка, а на име по наређењима из §§ 461., 462., и 463., истог поступка полицијска власт надлежна за извршење пресуда и решења судских; и,

Да се по члану 16. Правила о поступању у неспорним делима и решења неспорних дела судије имају да извршују по поменутих наређењима закона о поступку судском, дакле, преко полицијских власти.

У члану 10. закона о среским и градским судијама одређена је надлежност ових судија и у одељцима под I, II, III и IV овога члана лимитативно је побрајано, које послове раде ове судије, као и која решења они извршују. У тачци 2. од II. чл. 10. закона о среским и градским судијама поменуто је, да ове судије извршују и решења: по закону о старатељству и другим специјалним законима у колико се односе на наплату новчаних осуда.

Како се из акта овога предмета и из одлуке неспорног судије види, да се по истој нема да наплати никаква новчана осуда, то по томе ни срески суд није надлежан за извршење поменуте одлуке већ је за исто надлежна полицијска власт. —

А.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОНОВНЕ ПОТЕРЕ

Марјан Стевановић, из Планинице, среза трстеничког округа крушевачког, а осуђеник нишког казног завода, побегао је још 6 априла 1909 и до данас није ухваћен.

Марјан је стар 44 године, средњег раста, сувоњав, бркова малих, у опште црномањаст.

Депеша управе нишког казног завода Бр. 455.

Радул-Раца Стаменковић, из Грљана, осуђеник нишког казног завода, побегао је још 9 маја 1909 и до данас није ухваћен.

Радул је стар 48 година, средњег раста, црномањаст, очи смеђе, лице дуго.

Акт нишког казног завода Бр. 199.

ПОТЕРЕ

Петар Миљковић, чију слику износимо и **Димитрије Вабић**, одговарају за извршено разбојништво са убиством, налазе се у бегству.

Петар је родом из Слатине среза зајечарског, стар 18 год., средњег

раста, очију жућкасто зелене, косе смеђе; а) од особених знакова има: на другој и трећој фаланзи средњег прста, леве руке, две белеге од посекотине, незнатне величине; б) два младежа у величини сочива на левој страни врата; в) младеж величине

Радомир Обрадовић, коцкар, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, 26. тек. м-ца побегао је.

Родом је из Трнова, среза златиборског округа ужичког, стар 26 год., висока раста, угасито-жутих очију, смеђе косе; од особених

знакова има: а) белегу од посекотине облика полукруга величине 2·5 см. на првом зглобу кажипрста, страна унутрашња; б) белегу од ране неправилна облика, величине 5/1 см., на мишици десне руке, за 4 см. изнад превоја лакта страна спољна; в)

сочива за 9. изнад пупка и за 2 см. у лево од медијане.

Димитрије је родом из Брестовца, среза зајечарског, стар 18 год., раста средњег; танак, очију граорастих, без браде и бркова.

Акт начелства округа тимочког Бр. 3653.

белегу од ране неправилна облика величине 1.5 с. на левој страни темена а за 9. изнад горње ивице левог уха.

Раније је дуго времена живио, под лажним именом *Љубомира Симића*.

Акт Управе београдског казненог завода Бр. 2613.

Милорад Јовановић, ложац из Младеновца, извршио је опасну крађу па је затим побегао.

Милорад је стар 18—20 година, стаса средњег, плав, косе смеђе, без бркова, у грађанском оделу, на глави има качкет.

Депеша начелника среза космајског Бр. 9216.

ТРАЖИ СЕ

Миљана кћи пок. *Љубомира Блажића*, из Рогаче, отумарала је од своје куће незнано где.

Миљана је стара 16 година, лица црномањаста, очи црне, од одела има на себи сукњу морасту од пређе са шаром, блузу црну, на погама шивене опанке.

Депеша начелника среза космајског Бр. 8932.

НАЂЕНИ ЛЕШЕВИ

У атару општине Црно-Барске, нађен је један непознати детињи леш кога је Дрина избацила.

Леш је мушког детета старог 8—10 година, косе смеђе.

Акт среског суда за срез мачвански Бр. 2069.

У атару општине Александровачке, нађен је леш једног непознатог човека кога је вода избацила. Стар је 50—60 година, нема десне ноге.

Депеша начелника среза моравског округа пожаревачког Бр. 6498.

МАНГУП СТОКА

У атару општине П. Белотићске, налази се једна мангуп кобила, матора 6 година, висока 153 см., длаке зелене, са жигом „К“.

Акт начелника среза посаво тамањског Бр. 4939.